

Innst. S. nr. 226

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument nr. 8:55 (2008–2009)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug og Gunnar Kvassheim om en nasjonal ordning med elektronisk "køfri"-billett på kollektivreiser

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til å opprette en nasjonal ordning med tilbud om elektronisk billett for sømløse kollektivreiser over hele landet, i samarbeid mellom de ulike aktørene."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Karita Bekkemellem, Eirin Faldet, Irene Johansen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Truls Wickholm, fra Fremskrittspartiet, Bård Hoksrud, lederen Per Sandberg og Arne Sortevik, fra Høyre, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, fra Kristelig Folkeparti, Jan Sahl, fra Senterpartiet, Jenny Klinge, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til vedlagte uttalelse datert 16. april 2009 fra Samferdselsdepartementet v/statsråden i saken.

Komiteen vil peke på at det er et mål å bidra til at en større andel av trafikken, spesielt i de store

byene, skal flyttes over til kollektivtransporten for å møte fremtidens transportvekst. Det er innført flere tiltak som skal være med og bidra til at kollektivtilbudet blir så godt at en enda større andel av trafikantene har mulighet til å bruke kollektivtransport.

Komiteen vil peke på at man er enig i forslagsstillernes ønske om å innføre et system hvor man enkelt kan benytte et elektronisk billetteringssystem for kollektivreiser over hele landet. Komiteen viser også til statsrådets svarbrev hvor hun peker på at man fra statens side ikke vil blande seg inn i de enkelte fylkenes tekniske løsninger. Men statsråden peker videre på at det er lagt en del krav til de tekniske løsningene slik at man skal kunne benytte elektronisk billettering over hele landet. Komiteen har registrert at det enkelte steder i landet har vært vanskelig å få på plass denne typen systemer og at flere fylkeskommuner har hatt store kostnader med å innføre billetteringssystemer som skal gjøre det enklere å reise kollektivt.

Komiteen vil peke på at det i dag finnes løsninger som fungerer svært godt, og som det kan pekes på overfor kommuner som så langt ikke har på plass en løsning. Dette gjelder bl.a. Helsingfors som har hatt en svært tilfredsstillende løsning i mange år.

Komiteen vil videre peke på at statsråden i sin uttalelse til komiteen skriver:

"Regjeringen deler forslagsstillers vurdering av at det bør etableres et sentralt avregningssystem slik at transportselskapene enkelt kan gjøre opp seg i mellom. Som det skrives i Nasjonal transportplan på side 144 vil "Regjeringen bidra til at det etableres et landsdekkende system for administrasjon og avregning for elektronisk billettering". Gjennom budsjettet for 2009 er det avsatt midler til å igangsette et slikt arbeid. Departementet ser dette som en naturlig og viktig oppfølging av arbeidet som ble startet opp under Regjeringen Bondevik II på dette området."

Komiteen vil peke på at det er viktig at departementet holder trykket oppe slik at man snarest mulig får på plass en løsning som kan benyttes ved kollektivreiser i hele landet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, er bekymret for at vold mot offentlig transportpersonale er et stort og økende problem. Innføring av elektroniske systemer er nødvendig for å motvirke dette.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det er viktig at det utvikles kontantfrie busser, trikker, t-baner og tog. Dette flertallet mener videre at det bør vurderes å ta initiativ til å sette fart på denne prosessen. Dette flertallet er kjent med at det finnes mange tekniske løsninger, blant annet er det mulig å betale med kort og med mobil. Stockholm har hatt kontantfrie busser i to år allerede.

Dette flertallet er derfor fornøyd med formuleringen i NTP, jf. St.meld. nr. 16 (2008–2009), der det skrives:

"Regjeringen vil bidra til at det etableres et landsdekkende system for administrasjon og avregning for elektronisk billettering."

Dette flertallet ber Regjeringen finne en løsning som ivaretar hensynet til personvernet.

Dette flertallet foreslår at saken vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil peke på at innføringen av en ordning med elektronisk billettering også har betydning for den enkeltes personvern. Disse medlemmer vil derfor peke på at det fortsatt må være anledning til å reise anonymt gjennom kontant betaling eller forhåndskjøp av billetter på alle kollektive transportmidler også i fremtiden.

Disse medlemmer viser til representantforslaget fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug og Gunnar Kvasheim om en nasjonal ordning med elektronisk

"køfri"-billett på kollektivreiser, Dokument nr. 8:55 (2008–2009), og foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til å opprette en nasjonal ordning med tilbud om elektronisk billett for sømløse kollektivreiser over hele landet, i samarbeid mellom de ulike aktørene."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at statsråden deler forslagsstillernes vurdering om at det bør etableres et sentralt avregningssystem slik at transportselskapene enkelt kan gjøre opp seg imellom. Det går også fram at statsråden er skeptisk til å gå inn og regulere de enkelte kollektivselskapene.

Disse medlemmer er enig med statsråden i at arbeidet med elektronisk billett må baseres på samarbeid mellom staten, fylkene og de enkelte kollektivselskapene. Disse medlemmer mener imidlertid at en ordning med elektronisk billett over hele landet er av nasjonal interesse og at staten gjennom konsesjoner, gjennom kjøp av tjenester og gjennom delegering av myndighet på et gitt tidspunkt om nødvendig, også må stille krav bak disse ambisjonene.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til å opprette en nasjonal ordning med tilbud om elektronisk billett for sømløse kollektivreiser over hele landet, i samarbeid mellom de ulike aktørene.

KOMITEENS TILRÅDING

Tilrådingen fra komiteen fremmes av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:55 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug og Gunnar Kvasheim om en nasjonal ordning med elektronisk "køfri"-billett på kollektivreiser – vedlegges protokollen.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 12. mai 2009

Per Sandberg

leder

Bård Hoksrud

ordfører

Vedlegg

Brev fra Samferdselsdepartementet v/statsråden til transport- og kommunikasjonskomiteen, datert 16. april 2009

Dokument nr. 8:55 (2008-2009) - Representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden, Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug og Gunnar Kvassheim om en nasjonal ordning med elektronisk køfri-billett på kollektivreiser

Det vises til brev fra Transport- og kommunikasjonskomiteen av 24. mars 2009 der Samferdselsdepartementet blir bedt om å avgi uttalelse til ovennevnte sak.

Departementet har i forståelse med aktørene i bransjen innført en teknisk standard for elektronisk billettering. Denne standarden gir rammer for hvordan de ulike selskapene kan utforme sine systemer. Hensikten med dette er å legge til rette for at kundene på sikt skal kunne bruke samme elektroniske kort for å betale for enkeltreiser gjennom hele landet.

Regjeringen deler forslagsstillers vurdering av at det bør etableres et sentralt avregningssystem slik at transportselskapene enkelt kan gjøre opp seg i mellom. Som det skrives i Nasjonal transportplan på side 144 vil "Regjeringen bidra til at det etableres et landsdekkende system for administrasjon og avregning for elektronisk billettering". Gjennom budsjettet for 2009 er det avsatt midler til å igangsette et slikt arbeid. Departementet ser dette som en naturlig og viktig oppfølging av arbeidet som ble startet opp under Regjeringen Bondevik II på dette området.

Departementet vil for øvrig anbefale at den samarbeidsmodellen, som er etablert mellom fylkene og Statens vegvesen for å sikre en gradvis integrasjon av de ulike billettsystemene, videreføres. En modell der staten i detalj skulle regulere valg av tekniske løsninger hos de ulike kollektivselskaper ville være problematisk i forhold til den arbeidsdeling som i dag eksisterer mellom stat, fylke og de enkelte kollektivselskapene. En omfattende statlig detaljstyring ville også medføre en betydelig kostnad og risiko fordi omlegging av betalingssystemene ofte innebærer omfattende og kompliserte prosesser. Departementet er derfor av den oppfatning at det er riktig å forfølge en samarbeidsmodell som sikrer god ressursutnyt-

telse og en smidig innføring av elektroniske billetteringsløsninger.

Departementet deler forslagsstillers vurdering av at en innføring av velfungerende elektroniske billetteringssystemer som kan brukes uavhengig av kollektivoperatør, vil være en fordel for brukerne - og styrke kollektivtransportens konkurransekraft. Departementet vil derfor følge utviklingen nøye og bidra til å drive prosessen fremover. I et slikt arbeid kan det bli aktuelt å vurdere ytterligere tiltak.

Til spørsmålet om elektronisk billettering og personvern, vises det til St.meld. nr. 16 (2008-2009) Nasjonal transportplan, der det på side 323 bl.a. heter:

...” For kollektivtransporten kan hensynet til personvern i enkelte tilfeller komme i konflikt med løsninger for elektronisk billettering. Eksempelvis vil lagring av reise mønsteret til navngitte kunder være problematisk i forhold til personopplysningsloven dersom ikke samtykke om dette er innhentet på forhånd og/eller at nødvendige sikringstiltak er innført i forhold til innsyn. Virksomhetene skal tidlig inkludere personvern vurderinger i sine planer om elektroniske billetteringssystemer. Datatilsynet stiller krav om at det skal være mulig å reise anonymt med kollektivtransport med elektronisk billettering uten pristillegg. Mens dette lar seg løse med enkeltbillett og flerreisekort (ingen prinsipiell forskjell i forhold til dagens reiseprodukter), kan et personlig månedskort ikke erstattes av et anonymt månedskort uten at dette får økonomiske konsekvenser (en ny type reiseprodukt innføres). Dersom utnyttelsesgraden på et personlig månedskort eksempelvis er 1,0 (75 reiser per måned) og utnyttelsesgraden på et anonymt månedskort er 2,0 (150 reiser per måned), må prissettingen av det anonyme alternativet reflektere økt bruk. Kollektivselskapenes rutiner for håndtering av reisedata er av stor betydning for den reelle faren for at denne typen data skal misbrukes. Samferdselsdepartementet vil derfor sette i gang et arbeid for å kartlegge hvordan dette i dag gjøres og vil utarbeide retningslinjer for denne typen systemer.”...

